

Samarbeidsrådet for øvre Glåma
v/ Erling Birger Semmingsen
2500 Tynset

Røros/Os/Tolga/Tynset/Alvdal/Rendalen, 25.7.2013

NVE-konsesjonsavdelingen
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

HØRINGSUTTALELSE – TOLGA KRAFTVERK

Oppsummering/konklusjon

Elveeierlagene i Glåma går mot den planlagte kraftutbyggingen av Tolgafallene.

- Glåma mellom Os og Tynset fremstår i dag som relativt urørt, noe som er forholdsvis unikt for et større vassdrag med fosser og stryk i denne delen av landet.
- Fiskeinteressene er svært store, med svært verdifulle fiskebestander og et fiske som er av det mest attraktive når det gjelder innlandsfiske i Norge. Trolig har området det mest attraktive harrfisket i hele Sør-Skandinavia.
- Fisketurismen har økt betraktelig de senere årene, takket være de gode naturgitte forholdene og en moderne forvaltning. Fortsatt er det et stort uutnyttet potensial for videre utvikling dersom området ikke blir ødelagt av kraftutbygging.
- Fisketurismen i Glåma er svært viktig også for annen fisketurisme i regionen og for turismen i dalføret generelt.

Utbyggingsalternativ 3 A fremstår som helt uakseptabelt når siktemålet skal være å bevare det rike fisket i vassdraget. Konsekvensene her vil kunne bli store på de mest attraktive fiskestrekningene, både ovenfor, på og nedenfor minstevannføringsstrekningen. Alternativ 3B og 2A fremstår begge som svært uheldige for fiskeinteressene. Utbyggingsalternativ 2 B (minste alternativ) fremstår som klart mindre skadelig for fiskeinteressene, selv om også dette alternativet kan få større negative konsekvenser enn det konsekvensutredningene antyder.

Dersom det likevel blir gitt tillatelse til utbygging, ser vi det som særlig viktig at det blir satt følgende konsesjonsvilkår:

- Minstevannføringen bør trolig økes med 2 – 3 m³/s vinterstid. Minstevannføring evalueres og eventuelt justeres etter en prøveperiode.
- En gradvis nedtapping til vintervannføring om høsten
- Dynamisk tilnærming til minstevannføringsregimet, med mulighet til å justere vannføringen i perioder
- Tiltak for hindre at driftsstans fører til tilnærmet tørrlegging nedenfor tunnelutløpet må gjennomføres. Vi antar det da kan være nødvendig med omløpsventil i kraftverket for å sikre dette.
- Toveis fiskepassasje forbi inntaksdammen må etableres og funksjonaliteten sikres i størst mulig grad
- Tunnelutløp må utformes slik at det i størst mulig grad unngås at fisk søker inn i tunnelen.
- Fysiske tiltak i elveløpet, spesielt knyttet til gyteplasser, må kunne vurderes på et senere tidspunkt
- Tiltak for å begrense for store endringer i fiskesamfunnet ovenfor damstedet
- Det må settes av et årlig beløp på kr. 500.000 som disponeres av elveeierlagene i fellesskap til tiltak for å utvikle restpotensialet til fisketurismen.

Vi vil også påpeke at behovet for oppfølgende tiltak vil være vesentlig viktigere og må få forventes å få langt større omfang dersom et av de lengre utbyggingsalternativene velges.

Kort presentasjon av grunneierorganiseringen, fiskebestander og fisketurismen i området

Samarbeidsrådet for øvre Glåma er et samarbeidsorgan for lag av organiserte fiskerettshavere i Glåma på strekningen fra Røros (utløp Håelva) til grense Rendalen/Stor-Elvdal og omfatter følgende lag: Galåen grunneierlag (Røros), Os og Erlia fiskeforening (Os og Tolga til Gammelbrua nord for Tolga), Tolga-Vingelen elveeierlag (Tolga sør for Gammelbrua), Glomma og Tunna grunneierlag (Tynset), Glåma-Folla Fiskelag (Alvdal) og Glomma grunneierforening (Rendalen). Samarbeidsrådet ble etablert i 2001. Vedtektenes § 2 angir formål og oppgaver for samarbeidsrådet:

§ 2. Formål, arbeidsoppgaver

Samarbeidsrådet har til formål å legge grunnlag for et samarbeide mellom medlemslagene i saker av felles interesse.

Samarbeidsrådet kan blant annet ha følgende oppgaver:

- *være talerør overfor vassdragsregulant og offentlige fiskeforvaltningsorganer*
- *samordning av fiskekortordninger, fiskeregler, kultiveringstiltak, driftsplanlegging og fiskeribiologiske undersøkelser*
- *samordning av tidligere etablert oppsyn eller etablering av ny felles oppsynsordning*

- *samarbeide med turistnæring, jeger- og fiskerforeninger, friluftsansjoner m.v.*

Av de 6 medlemslagene er det Os-Erlia, Tolga-Vingelen og Glomma-Tunna som må antas å bli direkte berørt av utbyggingen, og da i særlig grad de to første. Men fisket på de øvrige lagenes områder antas også å kunne bli berørt dersom det det positive omdømmet fisket i Glåma ødelegges, jf. det vi ellers har skrevet i denne høringsuttalelsen om betydningen av det attraktive Glåma-fisket for omkringliggende områder.

Ut fra de samarbeidende lagenes formål og arbeidsoppgaver finner vi det naturlig at vår uttalelse konsentreres om fisket og fiskeutøvelsen, herunder fisketurismen og fiskernes totalopplevelse av elva. For andre grunneierinteresser vises til øvrige uttalelser som vi antar vil bli gitt.

Tolgafallene er et av de beste områdene i det sørlige Skandinavia for fiske med flue etter stor fisk på rennende vann. Dette er anerkjent som en form for fiske som er særlig attraktiv, og med relativt stor betalingsvillighet blant fiskere som har denne formen for fiske som en mer eller mindre altoppslukende hobby. Dette vises gjennom den store tilstrømmingen av utenlandske sportsfiskere. Samtidig gir det rike fisket over en lengre strekning også grunnlag for et mer "allment" fiske ved siden av det mer "eksklusive", ved at elva deles i soner som gir plass for at alle får utøve fiske slik de ønsker, så lengde det skjer på en bærekraftig måte med moderat beskatning.

Tolgafallene er en av de siste strykstrekninger som fortsatt finnes i Norges lengste elv, etter at de andre foss- og strykpartiene er bygd ut en etter en. Grunnlaget for det attraktive sportsfisket er både at strekningen gir grunnlag for storvokst ørret og harr, samt at rike insektlekkinger av ulike arter gir mulighet for fiske etter vakende fisk over gjennom hele fiskesesongen.

Elva er påvirket av Aursunden-reguleringen, blant annet ved et noe endret vannføringsregime gjennom året. Det er også elvekraftverk som har påvirket fiskevandring inn og ut av influensområdet. Tolgafallene ligger imidlertid i god avstand fra disse elvekraftverkene, og her har elva fortsatt intakte økosystemer med selvreproduserende fiskebestander, altså villfisk uten innslag av kultivert fisk. Dette har i seg selv en verdi, og er et moment som er høyt verdsatt av fiskerne fra ellers i Europa. Elva fremstår for fiskerne i dag som relativt urørt, at Aursunden er regulert er noe fiskerne merker lite til. De inngrep som finnes langs elva er knyttet til landbruk og at folk bor her, og oppleves i liten grad som negativt for fiskerne. Disse forholdene må antas å bli påvirket i negativ grad dersom elva bygges ut, og da særlig ved de lengre utbyggingsalternativene, som direkte berører noen av de mest attraktive fiskestrekningene i Glåma.

Verdien av fisketurismen er stor i dag, men potensialet fremover er langt større. Fisketurismerapporten (NINA-rapport 760) anslår at fiskerne i 2030 kan legge igjen mellom

ca. 9 og 17 millioner kroner, avhengig av hvordan utviklingen blir. Det er ikke mulig å kvantifisere hvor stort tapet kan bli ved de ulike utbyggingsalternativene, men vi mener det er all grunn til å hevde at **tapet for Tolga kommune kan bli like stort og kanskje større enn den økonomiske gevinsten av en utbygging**. Dette vil selvsagt avhenge av hvilket utbyggingsalternativ som velges, hvilke tiltak som settes inn og hvordan effekten av disse blir.

Kommentarer til konsekvensutredningene

Vi er tilfredse med kvaliteten på de utredninger som er gjort innenfor temaene fisk/bunndyr, friluftsliv og reiseliv.

Utredning av konsekvenser for bunndyr og fisk

Utredningen har i hovedsak en god beskrivelse av bestandsforholdene, men utreder påpeker selv manglende oversikt over gyteplasser. Det er også klart at de undersøkelser som er gjort ikke vil kunne gi et fullstendig bilde av konsekvensene, og usikkerheten knyttet til dette må tas hensyn til når konsekvensgraden skal settes.

Vi setter særlig spørsmål ved at konsekvensgraden er redusert fordi det legges til grunn at foreslåtte avbøtende tiltak vil fungere. **Konsekvensgraden for fiske, friluftsliv og reiseliv er basert på at de avbøtende tiltakene knyttet til fiskens vandringer forbi inntaksdam, kraftstasjonsutløp og opprettholdelse av funksjonen til minstevannføringsstrekningen for gyting og produksjon vil fungere som forutsatt. Vi stiller spørsmål ved forutsetningene for å kunne legge dette til grunn.** Det finnes ikke erfaringer fra Norge på at fisketrappene for innlandsfisk ikke blir en barriere for vandringer, det mest sannsynlige er at vandringer kommer til å bli hindret i vesentlig grad. Erfaringer fra blant annet "Glommaprosjektet" viser at fisketrappene som har vært bygget i Glåma ikke har fungert etter hensikten. Det sies fra utreder at fisketrapp i planlagt fiskedam vil bli konstruert etter helt andre prinsipper enn de eldre trappene vi har i Glåma fra før. Men det finnes altså ikke norske erfaringer som sannsynliggjør at dette vil fungere. Det er ikke fremlagt konkrete planer for hvilke tekniske løsninger som er tenkt i forbindelse med utbyggingen her, herunder erfaringer fra andre steder som slike løsninger da må bygge på.

Utredningene peker også på at det er vanskelig å fastsette funksjonaliteten til gyteområdene ved redusert vannføring med det kunnskapsgrunnlaget som finnes, og at det er betydelige usikkerheter i forhold til overlevelse av bunndyr og insekter vinterstid og omfanget av innfrysing. Totalt sett er det vanskelig å se de mulige samlede negative konsekvenser på annen måte enn at de kan bli svært store ved alternativ 3A og middels til store for de andre alternativene.

Utredning av konsekvenser for friluftsliv og reiseliv

Konsekvensene for reiseliv og friluftsliv er satt til middels til stor negativ for alternativ 3A og til middels negativ for de andre alternativene (for alternativ 2B kan konsekvensen bli liten).

Vi er i hovedsak enige i denne konsekvensvurderingen, og kan ikke slutte oss til det resonnementet som søker med basis i fagrapporten fremfører knyttet til at en aktiv markedsføring av fisket kan kompensere for de negative konsekvensene på en slik måte at konsekvensene kan reduseres til ingen eller liten negativ konsekvens. Det kan nok være mulig å kompensere for skadevirkningene til en viss grad, men ved alternativ 3A kan vi ikke se annet enn at fisketurismen må bli sterkt redusert sammenliknet med det som er vår klare målsetting ved en situasjon uten utbygging, nemlig en vesentlig videreutvikling av fisketurismen. Alternativ 3B og 2A vil etter vår oppfatning uvegerlig også gå hardt ut over fisketurismen, mens det bør være mulig å utvikle fisketurismen opp til et høyere nivå enn dagens dersom det bygges ut etter alternativ 2B. I forhold til 0-alternativet må vi imidlertid forvente at også dette alternativet fører til en reduksjon.

Vi vil påpeke at oversikten over reiselivsbedrifter i utredningene mangler en reiselivsbedrift som er lokalisert et stykke fra Glåma (Hodalen), men som i stor grad bygger sin virksomhet på fisket i Glåma – Jean Philippe Pontier og Stehanie Prades.

Utredning av konsekvenser for forurensning, isforhold mv.

Vi stiller spørsmål ved om ikke konsekvensene av redusert vannføring for elva som resipient kan bli større enn det Sweco-utredningen konkluderer med, kanskje spesielt i sommermånedene hvor tilførslene normalt er størst. Ved lav vannføring og høy vanntemperatur vil det bl.a. kunne bli et økt problem med begroing i elva.

Det angis at det forventes en marginal økning av vanntemperaturen ved utløpet og at denne vil gi utslag i råkdannelse i elva nedstrøms utløpstunnelen. Det angis ikke i konsekvensutredningen hvor langt nedstrøms man kan forvente å få åpen råk, men i fagrapporten til Miljøfaglig Utredning AS sies at oppvarmet turbinvann vil gi økte muligheter for overvintrende vannfugl ned til Neset/Telneset. Hvis dette medfører riktighet, snakker vi om en relativt omfattende økt råkdannelse i forhold til dagens situasjon, hvor strekningen nedenfor Eidsfossen i hovedsak er islagt om vinteren.

Betydningen av fisket i Glåma for reiseliv og friluftsliv

Glåma er et nøkkelområde i fisketurismesatsingen som skjer gjennom merkevarenavnet Fishspot (www.fishspot.no). Fisket i deler av Glåma har også vært markedsført i lengre tid under merkevarenavnet Kvennan Flyfishing (www.kvennan.com). Nettstedet www.fishspot.no hadde 36.750 unike besøk i løpet av vel 5 måneder i år, av disse var 40 % utlendinger. Fisketurismen har gjennom Fishspot-prosjektet virkelig “tatt av” de senere årene, med en meget positiv utvikling både i antall besøkende og i omsetning. Flere år før dette prosjektet startet, ble en mer moderne forvaltning innført med utgangspunkt i Kvennan-området, noe som førte til sterk økning i interessen for dette området.

Utviklingen i fisketurismen i området viser en motsatt tendens sammenliknet med utviklingen av kommersielle gjestedøgn i Hedmark generelt, hvor det er en klar nedgang de senere årene. Dette viser at det fisket som tilbys er attraktivt, trolig nettopp fordi kvaliteten på fisket er så

godt. Dette gjelder både ressursgrunnlaget og en god organisering. Under Fishspot-paraplyen tilbys et variert fiske for både fluefiskespesialisten (bl.a. egne fluefiskesoner) og for den mer jevne fisker ("Fiske for alle").

Den store interessen for fiske i Glåma og et par andre særlig attraktive nøkkelområder vet vi fører til at også fisket i de omkringliggende fjellområder og dalfører i dag registrerer en økt interesse. Dette er også et segment i turistnæringen i disse områdene som utvilsomt kan utvikles videre.

Avhengig av hvilket alternativ som velges, vil reiselivet som helt eller delvis baserer seg på fisket i Glåma bli fra noe til sterkt negativt påvirket av en utbygging. Det er grunn til å understreke at denne negative påvirkningen allerede kan registreres i dag ved den usikkerheten som er skapt knyttet til utbyggingsplanene og hvilke utsikter fisket i Glåma vil ha i fremtiden.

Konsekvensene vil også være knyttet til turistvirksomhet i områdene utenfor selve Glåma, siden fisket kanskje er den viktigste naturbaserte turistattraksjonen vi har i Nord-Østerdalen og således tiltrekker seg mange turist oppmerksomhet. Denne oppmerksomheten kan i neste omgang resultere i en etterspørsel etter andre aktiviteter i området, både knyttet til fiske og til helt andre ting. Denne funksjonen som døråpner for annet lokalt og regionalt reiseliv er også påpekt i KU-en.

Konsekvenser i anleggsfasen

Fisk- og bunndyrrapporten kap. 4.4.6 peker på en del uheldige konsekvenser for fisk og bunndyr som kan oppstå i anleggsfasen. Vi forutsetter at de hensyn som rapporten peker på må tas, blir fulgt. Vi vil i tillegg påpeke at anleggsfasen kan gi uheldige konsekvenser for utøvelse/opplevelse av fisket, dersom man får betydelige sedimenttilførsler i fiskesesongen. Kraftutbyggingen vil da også komme i et særlig dårlig lys. Det er derfor viktig at anleggsaktivitet knyttet til selve elveløpet i minst mulig grad skjer i sommermånedene.

Konsekvenser knyttet til damområdet ved Hummelvoll

Etablering av dam ved Hummelvoll skjer i et av de viktigste fiskeområdene i Glåma. Det er to hovedspørsmål knyttet til etableringen av dammen

- i hvilken grad vandringer forbi damstedet blir hindret
- effekten av oppdemmingen på oversiden av dammen

Konsekvensutredningen for fisk og bunndyr angir områder ved Erlibrua som viktige gyte- og produksjonsområde for både ørret og harr. Vandringer opp og ned forbi planlagt damsted ved Hummelvoll (som dokumentert i KU) medfører at også områdene ovenfor damstedet vil bli berørt av at fisk herfra ikke får nyttiggjort seg området ved Erlibrua som tidligere. Vi legger da til grunn at inntaksdammen i større eller mindre grad vil være en vandringbarriere for fisken.

Hvis dammen etableres ved Hummelvoll vil et gyteområde ovenfor damstedet trolig falle helt bort, og dammen vil helt sikkert få en annen og en for sportsfiskerne mindre attraktiv fiskefauna enn det elvestrekningen har i dag.

Konsekvenser knyttet til minstevannføringsstrekningen

Det vil være flere negative konsekvenser for fiskebestander og fiskeutøvelsen på minstevannføringsstrekningen. Det er grunn til å tro at minstevannføringen både sommer og vinter vil føre til en reduksjon i produksjonen av fisk og bunndyr. Dette vil ha betydning både for minstevannføringsstrekningen og for områdene ovenfor og nedenfor denne.

KU-en dokumenterer en relativt stor gyteplass rett utenfor Eidgårdene. Tolgafallene vurderes som en viktig produksjonsstrekning for ørret i influensområdet. Det er grunn til å tro at minstevannføringsstrekningen har stor betydning for særlig ørretbestanden også nedstrøms Eidsfossen, som er det viktigste fiskeområdet i de øvre delene av Glåma i dag.

For Høyeggaoverføringen er det fastsatt en minstevannføring på 10 m³/s, denne lave vannføringen gir betydelige negative konsekvenser for fisk og bunndyr. Det er grunn til å tro at de foreslåtte minstevannføringsbestemmelsene med henholdsvis 5 og 12 m³/s vinter og sommer gjennom Tolgafallene vil kunne føre til betydelige skadevirkninger på den berørte strekningen, og indirekte for områdene ovenfor og nedenfor.

Konsekvenser knyttet til områdene nedenfor utløpet av kraftstasjon

Nedenfor Eidsfossen er det en stor gyteplass for harr. Ørret og harr kan vandre forbi Eidsfossen når vannføringen tillater det. Det er grunn til å tro at særlig for ørret er opp- og nedvandring fra områdene nedenfor Eidsfossen og opp på minstevannføringsstrekningen viktig. Både gyteplassen og vandringsmønsteret forbi fossen må forventes å bli endret ved alternativ 2A og 3A, med tunnelutløp ca. 400 m nedenfor fossen. Dette er den nedre delen av den omtalte svært viktige gyteplassen, altså ligger hovedtyngden av gyteplassen mellom fossen og tunnelutløpet. Vandringsmønsteret må forventes å bli påvirket både av kraftstasjonsutløpet og redusert vannføring i fossen. Det er grunn til å påpeke at også fossen som barriere kan være viktig for strekningene nedenfor fossen, ved at det er en mulighet for at spesielt harr ved en mindre vannføring lettere kan forsere fossen enn de gjør i dagens situasjon. Konsekvensene av dette for det verdifulle harrfisket nedenfor fossen er ikke kjent.

Vi vil generelt advare sterkt mot å tukle med den verdifulle og velfungerende funksjonaliteten som Eidsfossen og området umiddelbart nedenfor har for fiskebestandene.

Opplevelsesverdien knyttet til Eidsfossen spesielt og minstevannføringsstrekningen generelt

Eidsfossen fremstår i dag som et relativt urørt område med særlige kvaliteter ut over den viktige funksjonen for fiskebestandene. Eidsfossen er så vidt kjent den siste fossen i Glåma som ikke er regulert. Både redusert vannføring og etablering av kraftstasjonsutløp nedstrøms fossen vil endre dette bildet totalt. Det er grunn til å tro at også svært mange av de fiskerne

som tiltrekkes av kvalitetene området har, ikke bare gjør dette fordi de kan ta stor fisk på flue, men også det at de kan ta fisken i slike omgivelser. Denne totalopplevelsen mener vi vil bli særlig redusert om Eidsfossen blir omfattet av en eventuell utbygging.

PRIORITERING MELLOM ALTERNATIVENE

Alternativ 3A fremstår som det klart mest negative alternativet, siden det har med seg alle de negative effektene knyttet til både etablering av damstedet ved Hummelvoll, til effekter på minstevannføringsstrekningen og til at denne strekker seg helt ned forbi Eidsfossen.

Alternativ 2A og 3B har særlig negative konsekvenser for enten området ved Hummelvoll og ned til Erlineset eller for området ved Eidsfossen og vi vil likestille disse to alternativene som begge forventes å ha store negative konsekvenser for fiskebestander og fiskeutøvelse.

Ved valg av alternativ 2B unngås de særlig negative konsekvenser i begge ender av utbyggingsstrekningen, men fortsatt er det verdifulle områder som blir berørt, som Lensmannfossen, Gammelbrua i Tolga og utenfor det tidligere meieriet.

Valg av alternativ må ses i sammenheng med konsesjonsvilkår og kompenserende tiltak. Vi viser her for det første til det vi signaliserer som behov for økt minstevannføring. I valget mellom en mindre økning av minstevannføringen eller et kortere utbyggingsstrekning, mener vi det siste er viktigst, i og med at det er særlige nøkkelområder i elva knyttet til øvre og nedre deler av utbyggingsstrekningen.

KOMPENSERENDE TILTAK

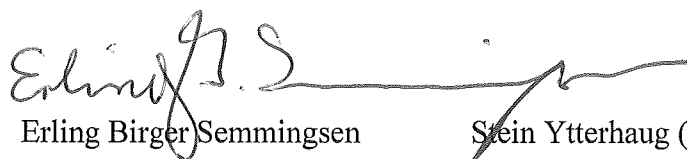
Gitt at det til tross for de negative konsekvenser en utbygging vil ha likevel blir gitt tillatelse til utbygging, er det viktig at man ved kompenserende tiltak reduserer de negative effektene så mye som mulig. Vi er enige i de forslagene til tiltak som fisk- og bunndyrrapporten foreslår og at disse settes som et vilkår for en eventuell konsesjon.

Vi finner grunn til å peke på at kompenserende tiltak blir særlig viktige dersom ett de lengre utbyggingsalternativene velges, og betydningen av at de fungerer etter hensikten blir selvsagt da også tilsvarende viktigere. Særlig vil kravet til at toveis fiskepassasje vært langt viktigere. Lensmannsfossen (inntak ved utbyggingsalternativ 2A og 2B) er også i dag meget vanskelig å passere for fisk, noe damstedet ved Hummelvoll ikke er. Betydelige fiskevandring er dokumentert forbi Hummelvoll og ikke Lensmannsfossen. Det vil derfor være langt viktigere at toveis fiskepassasje fungerer hvis damsted Hummelvoll velges. For Eidsfossens vedkommende ligger den kanskje viktigste gyteplass for harr nedenfor fossen. Tiltak for å bevare vandring- og gytemønsteret her blir derfor langt viktigere enn om tunnelutløp kommer ovenfor fossen.

- Av hensyn til fiskebestandene er det selvsagt ønskelig med en så høy minstevannføring som mulig. Dette gjelder både sommer og vinter. Det er imidlertid

ikke mulig å forutse hva som er en akseptabel minstevannføring i forhold til fiskebestandene, men vi vil tro at det kan ha en vesentlig positiv effekt å øke minstevannføringen noe, kanskje 2 – 3 m³/s, spesielt vinterstid. Det bør være en prøvereglementsperiode hvor fastsatt minstevannføring evalueres og eventuelt justeres etter denne perioden. Dette vil både gjelde hvor stor minstevannføringen skal være, forholdet mellom sommer- og vintervannføring og på hvilket tidspunkt man går over fra det ene til det andre.

- Nedtapping til vintervannføring må skje gradvis for i størst mulig grad å sikre at ørreten gyter på den minste vannføringen (for å hindre tørrlegging av rogn)
- I prøvereglementsperioden må det også være en dynamisk tilnærming til minstevannføringsregimet, med mulighet til å justere vannføringen i perioder blant annet for at dette skal bidra til å lette fiskepassasjen forbi inntaksdam og tunnelutløp.
- Tiltak for hindre at driftsstans fører til tilnærmet tørrlegging nedenfor tunnelutløpet må gjennomføres. Vi antar det da kan være nødvendig med omløpsventil i kraftverket for å sikre dette.
- Toveis fiskepassasje forbi inntaksdammen må etableres og den beste fiskefaglige kompetansen må benyttes til utforming av dam og vandringsløsning. Dette innebærer bl.a. valg av tilstrekkelig liten lysåpning i gitteret til turbininntaket for å redusere mengde fisk som havner i turbinene. Vi legger til grunn at det ikke skal etableres turbin i dammen for å utnytte minstevannføringen til kraftproduksjon.
- Tunnelutløp må utformes slik at det i størst mulig grad unngås at fisk søker inn i tunnelen. Om nødvendig må det etableres fysiske barrierer for å redusere problemet.
- Fysiske tiltak i elveløpet, spesielt knyttet til gyteplasser, må kunne vurderes på et senere tidspunkt
- Tiltak for å regulere fiskebestandene i inntaksdammen, herunder det å redusere forekomsten av arter som trives bedre på stilleflytende vann (som gjedde og abbor) må kunne gjennomføres ved f.eks. å senke vannstand etter at disse artene har gytt.
- Som fisketurismerapporten påpeker, kan det være et restpotensiale for fisketurisme etter en utbygging som kan utnyttes og delvis kompensere de skadelige effektene gjennom bedre tilrettelegging, informasjon og markedsføring. Det må derfor settes av et beløp som kan brukes til slike tiltak. Vi ber om at det fastsettes et årlig beløp på kr. 500.000 som disponeres av elveeierlagene i fellesskap til slike tiltak for å utvikle restpotensialet til fisketurismen. Grunnlaget for dette beløpet er bl.a. at Fisketurismeprojektet i Nord-Østerdalen (Fishspot) og Kvennan Flyfishing har et samlet driftsbudsjett på over 1 mill. pr. år. Utbetalinger bør starte fra det øyeblikket en utbygging eventuelt er vedtatt, siden en negativ effekt på fisketurismen vil melde seg for fullt allerede da. Beløpet ønskes primært utbetalt direkte til elveeierlagene, subsidiært via årlig utbetaling til kommunen.

Erling Birger Semmingsen

Tolga-Vingelen elveeierlag

Stein Ytterhaug (sign.)

Os og Erlia fiskeforening

Dag Fristad (sign.)

Glomma-Tunna elveeierlag

Jens Inge Galåen (sign.)

Galåen grunneierlag

Martin Lier (sign.)

Glomma/Folla fiskelag

Leif G. Bjørke (sign.)

Glomma grunneierforening

KOPI:

Tolga kommune

Os kommune

Tynset kommune